

УДК 316.74:378.141

ПІДСУМКИ ЗНО У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ У 2014 р.

Т. О. Кравченко, О. О. Одарюк

Висвітлено особливості організаційно-методичного супроводу зовнішнього незалежного оцінювання та проаналізовано результати ЗНО-2014 у Полтавській області. Зафіксовано зниження рівня навчальних досягнень вступників у ВНЗ – випускників закладів системи загальної середньої освіти Полтавської області у 2014 р. порівняно з минулим роком і середнім показником по Україні.

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання, пункти тестування, середній бал сертифіката ЗНО, бали початкового рівня (менше ніж 124), бали високого рівня (180 і більше), 200- бальні результати.

Кравченко Т. А., Одарюк Е. А. Итоги ВНО в Полтавской области в 2014 г.

Освещены особенности организационно-методического сопровождения внешнего независимого оценивания и проанализированы результаты ВНО-2014 в Полтавской области. Зафиксировано снижение уровня учебных достижений абитуриентов вузов – выпускников заведений системы общего среднего образования Полтавской области в 2014 г. сравнительно с прошлым годом и средним показателем по Украине.

Ключевые слова: внешнее независимое тестирование, пункты тестирования, средний балл сертификата внешнего независимого тестирования, баллы начального уровня (меньше 124), баллы высокого уровня (180 и больше), 200-бальные результаты.

Kravchenko T. O., Odariuk O. O. Results of Standardized External Testing in Poltava Region, 2014

This paper tells about some special features of organizing the effective functioning of standardized external testing (SET) and analyses the results of SET in 2014 in Poltava region. It is pointed out on worsen of school students academic achievements in comparison with that one both at regional and state levels in 2013.

Keywords: standardized external testing, test centers, overall score of the SET certificate, initial score (out of 124), high level score (180 and more), results in 200 scores.

2014 р. виповнюється 10 років від часу, коли в Україні на державному рівні апробовано технологію ЗНО, що стала новою для нашої країни технологією оцінювання навчальних досягнень претендентів на вступ у ВНЗ, покликаною забезпечити громадянам рівний доступ до вищої освіти. Як важлива і невід'ємна складова освітньої системи держави ЗНО є найбільш успішною освітньою реформою часів незалежної України. Починаючи з 2008 р., зовнішнє тестування обов'язкове для всіх абітурієнтів ВНЗ.

Мета статті – підбити підсумки проведення зовнішнього незалежного оцінювання у Полтавській області у 2014 р. й подати аналіз результатів ЗНО навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати у ВНЗ України у 2014 р., представивши граничні межі результативності тестування, динаміку результатів досягнень випускників порівняно з 2013 р. та середнім показником по Україні.

Інформаційно-роз'яснювальна робота – запорука якісної підготовки до ЗНО

Організацію і проведення ЗНО у 2014 р. у Полтавській області забезпечено Полтавським ОППО спільно з Департаментом освіти і науки ПОДА та Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України [1; 2]; плану спільних дій ХРЦОЯО та ДОН ПОДА з підготовки та проведення ЗНО у Полтавській області від 12.12.2013 р. [3].

Із метою якісної підготовки до незалежного тестування організаторами реалізовано кампанію з інформування громадськості через місцеві ЗМІ про особливості проведення ЗНО-2014. На сайті ПОППО (www.ipe.poltava.ua) на сторінці «Зовнішнє незалежне оцінювання» було розміщено посилання на сайти ХРЦОЯО (www.zno-kharkiv.org.ua), УЦОЯО (www.testportal.gov.ua), де містилися такі ресурси: тексти нормативних документів із ЗНО; програми

Кравченко Тамара Олексіївна, проректор із навчальної роботи Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського

Одарюк Олена Олександрівна, методист відділу зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти ПОППО

ЗНО; технічні характеристики тестів і тестові завдання минулих років із відповідями; методичні рекомендації для вчителів інформатики щодо ознайомлення учнів із розділами сайту ХРЦОЯО, де міститься, зокрема, інформація про умови тестування та вимоги до його учасників; графіки проведення пробного тестування, основної та додаткової сесій ЗНО; підсумки ЗНО у Полтавській області.

ПОШПО, ДОН за участю представників ХРЦОЯО проведено 6 нарад (1 – для начальників органів управління освітою райдержадміністрацій та міськвиконкомів, 5 – для відповідальних за організацію і проведення ЗНО в районах та містах області). Розглядалися питання організації ЗНО, пробного тестування, особливостей реєстрації на пробне тестування та основну сесію ЗНО - 2014.

Пробне тестування: не обов'язково, не безкоштовно, але корисно

2014 р. зовнішнє незалежне оцінювання проводилося 3–27 червня з 11 навчальних предметів: української мови та літератури, математики, історії України, всесвітньої історії, географії, біології, хімії, фізики, російської мови, світової літератури, іноземної мови (за вибором: англійської, німецької, французької, іспанської).

22–29 березня із цих предметів Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти проведено пробне тестування, у результаті якого майже 6 тис. осіб ознайомилися із процедурою ЗНО і визначили свій рівень навчальних досягнень із тих чи інших предметів, а персонал, залучений до роботи на пунктах тестування, відпрацював технологію тестування.

Реєстрація охочих узяти участь у пробному тестуванні (вартість тестування з одного

предмета – 89 грн, що сплачуються коштом фізичних та юридичних осіб) здійснювалася через Інтернет протягом листопада-2013 року.

Реєстрація учасників: які предмети найпопулярніші для складання ЗНО

На допомогу майбутнім абітурієнтам на Полтавщині створено 9 пунктів реєстрації, які надавали консультації з оформлення реєстраційних документів. 2014 р. на ЗНО в області зареєструвалася 10 561 особа. Випускники поточного навчального року на Полтавщині становили 83 % загальної кількості зареєстрованих, по Україні – 81,5 %.

У 2011–2014 рр. не всі абітурієнти склали тестування з української мови та літератури, оскільки при вступі у ВНЗ випускники минулих років мали право подавати сертифікати, видані у 2008–2013 рр. Таким чином, у 2011–2014 рр. загальна кількість учасників, зареєстрованих на основну сесію ЗНО, не відповідала кількості зареєстрованих абітурієнтів на тестування з української мови та літератури. У 2014 р. бажання скласти ЗНО з української мови і літератури виявила 10 361 особа, або 93 % загальної кількості зареєстрованих [10] (табл.).

Як і в минулі роки, найбільшою популярністю для складання ЗНО у 2014 р. користувалися математика (зареєструвалося 6 980 абітурієнтів), історія України (5 962), біологія (3 922). Найнижчою була явка абітурієнтів, які взяли участь у тестуваннях зі світової літератури (75,8 %), всесвітньої історії (73,6 %) та російської мови (78,2 %) [10]. У 2014 р. середній показник участі абітурієнтів у ЗНО в області становив 90,8 % загальної кількості учасників проведених тестувань, по Україні – 89,9 %.

Таблиця

Кількість учасників ЗНО-2014 у Полтавській області

Предмет і дата тестування	Кількість зареєстрованих	Кількість учасників	Явка, %	Явка по Україні, %
Іноземні мови (німецька, французька, іспанська), 3.06.	110	100	912.1	88.9
Англійська мова, 3.06.	2 683	2 503	93.3	92.2
Українська мова і література, сесія 1, 5.06.	5 299	4 917	92.8	92.6
Українська мова і література, сесія 2, 6.06.	5 062	4 718	93.2	93.1
Російська мова, 10.06.	119	93	78.2	76.3
Математика, 12.06	6 980	6 463	92.6	91.6
Географія, 14.06.	2 782	2 501	89.9	88.6
Всесвітня історія, 16.06.	273	201	73.6	78.5
Фізика, 18.06.	2 946	2 669	90.6	89.1
Історія України, 20.06.	5 962	5 366	90.0	89.5
Хімія, 23.06.	1 685	1 451	86.1	88.6
Біологія, 25.06.	3 922	3 443	87.8	87.6
Світова література, 27.06.	554	420	75.8	77.3

Локалізація пунктів тестування та забезпечення їх роботи

Зовнішнє незалежне оцінювання у 2014 р. проводилося на 46 пунктах тестування у 5 округах: Полтаві, Кременчуці, Лубнах, Миргороді, Гадячі. 13 пунктів тестування розміщувалися на базі ВНЗ I–IV р. а., 33 – ЗНЗ (рис.1). Для проведення ЗНО на Полтавщині у вказаному році залучено 1 922 педагогічних працівники, підготовлених під час 19 навчальних семінарів.

Рис 1. Округи Полтавської області, у яких були розміщені пункти тестування ЗНО

Контроль за процедурою ЗНО і її порушення учасниками тестувань

Процедура ЗНО у 2014 р. підлягала контролю Міністерства освіти і науки України, Українського центру оцінювання якості освіти та Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти. Другий рік поспіль у пунктах тестування здійснювався загальний контроль за дотриманням абітурієнтами вимог щодо заборони мати при собі засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації, а також окремі елементи, які можуть бути складовими відповідних технічних засобів чи пристроїв.

За даними ХРЦОЯО, 2014 р. у Полтавській області порівняно з 2013 р. зростає кількість абітурієнтів, яких за порушення процедури ЗНО позбавлено права продовжувати роботу над тестом (з аудиторії вилучено 13 осіб проти 10 у 2013 р.) [10]. Найбільш масове порушення – наявність в учасників мобільних телефонів.

Загалом ЗНО на пунктах тестування області проведено організовано, з дотриманням процедури. Пункти тестування Полтавщини своєчасно розпочинали й завершували роботу. Зауважень від представників МОН, УЦОЯО, ХРЦОЯО не було. Апеляцій від абітурієнтів щодо порушення процедури ЗНО на пунктах тестування Полтавської області не надходило.

Результати ЗНО-2014

За даними УЦОЯО, 2014 р. у Полтавській області погіршилися результати учасників ЗНО [4; 6], а саме порівняно з 2013 р. зростає частка учасників, які одержали менше ніж 124 бали, тобто не набра-

ли прохідний бал, із української мови та літератури (на 1,23 %), математики (на 0,51 %), географії (на 0,61 %), англійської мови (на 0,75 %), російської мови (на 1,73 %), світової літератури (на 1,03 %). Зростає кількість таких учасників за результатами тестування з біології (на 0,20 %) та всесвітньої історії (на 0,24 %), що майже відповідає результатам 2013 р.

Зменшилася частка абітурієнтів, які одержали менше ніж 124 бали, з історії України (на 4,88 %), фізики (на 0,27 %), хімії (на 0,27 %), німецької мови (на 1,56 %) [6] (рис. 2).

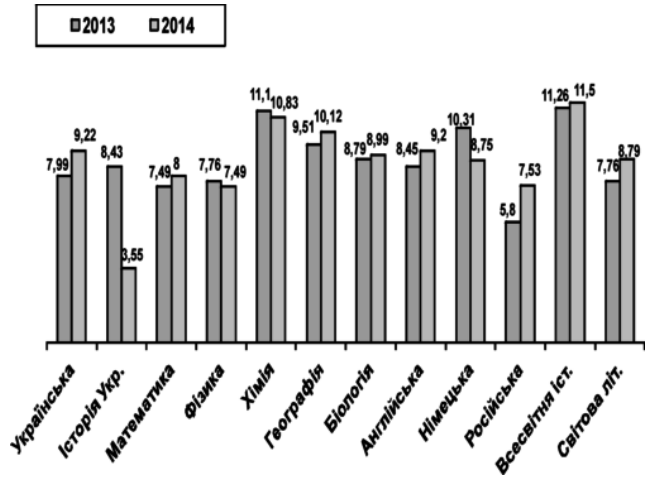

Рис 2. Динаміка результатів ЗНО учасників Полтавської області, які одержали менше ніж 124 бали (2013 і 2014 рр.)

Частка абітурієнтів Полтавської області, які виявили знання початкового рівня і не набрали 124 бали, нижча за середню по Україні лише з двох предметів: біології (на 0,11 %), російської мови (на 1,68 %). Частка таких учасників з історії України перебуває на рівні середнього загальноукраїнського показника і становить 3,55 % [4] (рис. 3).

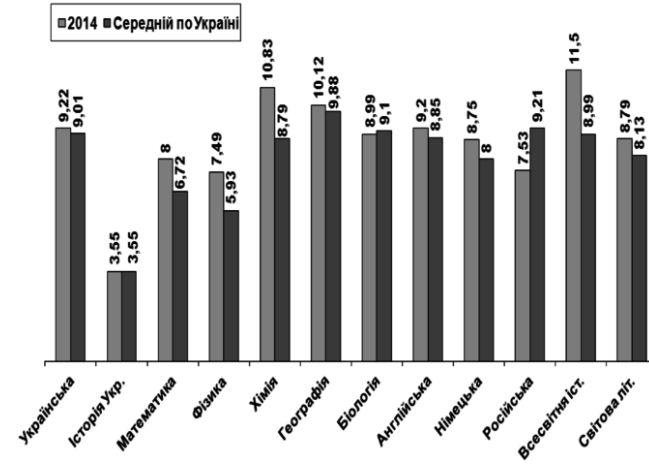

Рис. 3 Динаміка результатів ЗНО-2014 учасників Полтавської області, які одержали менше ніж 124 бали, порівняно із середнім показником по Україні

Порівняно з 2013 р. зменшилася частка учасників, які отримали високі бали (180 і більше), з української мови та літератури (на 1,79 %), історії України (на 1,37 %), математики (на 0,06 %), фізики (на 0,57 %), хімії (на 0,34 %), географії (0,79 %), біології (0,98 %), німецької мови (12,53 %), російської мови (0,44 %), світової літератури (1,27 %). Покращилися результати з англійської мови (на 0,20 %), всесвітньої історії (на 1,04 %) [4; 6] (рис. 4).

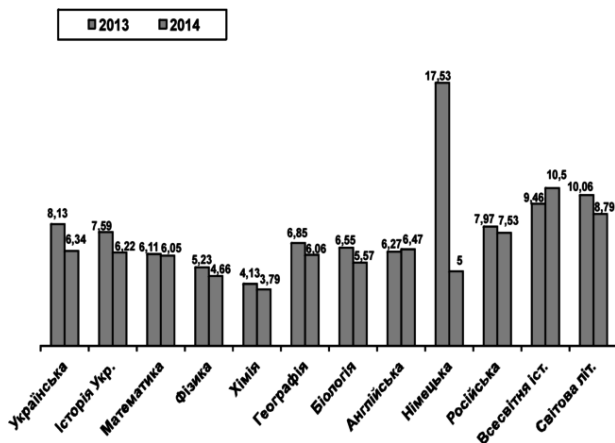

Рис. 4. Динаміка результатів ЗНО учасників Полтавської області, які одержали більше ніж 180 балів (2013 і 2014 рр.)

Частка абітурієнтів Полтавської області, які одержали бали високого рівня, на жаль, менша за середню по Україні з усіх предметів, крім всесвітньої історії та світової літератури, де цей показник вищий на 3,25 % та 1,25 % [4]

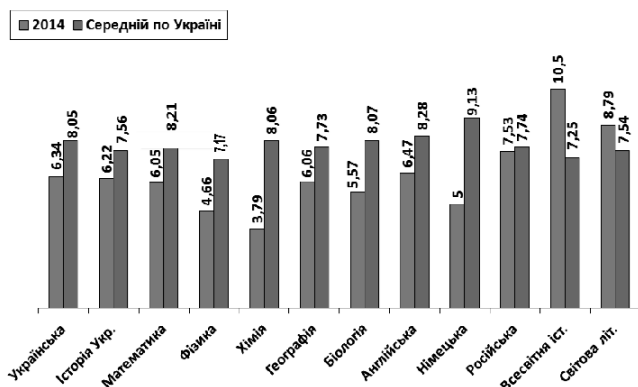

Рис. 5 Динаміка результатів ЗНО-2014 учасників Полтавської області, які одержали більше ніж 180 балів, порівняно із середнім показником по Україні

200-бальні результати

У 2013–2014 рр. кількість учасників ЗНО з Полтавської області, котрі отримали 200 балів, є такою: 16 осіб – з української мови та літератури; 11 – історії України;

4 – математики; 3 – географії; 3 – англійської мови; 1 – біології; 1 – хімії; 2 – фізики; 2 – світової літератури; 1 – німецької мови.

2014 р. Полтавська область показала 20 двохсотбальних результатів проти 24 у 2013 р. За даними УЦОЯО, двоє наших земляків отримали по 400 балів – найвищі можливі оцінки – із двох предметів: Самінін Ярослав, випускник Кременчуцької гімназії № 5 імені Т. Г. Шевченка, на 200 балів склав тести із біології та української мови і літератури; Стасюк Микола, випускник Полтавської спеціалізованої школи № 3, виявив найвищий рівень знань з англійської мови та української мови і літератури.

У 2014 р. найбільше 200-бальних результатів мають учасники з Полтави та Кременчука – по 6 осіб. До речі, випускники Полтавської СЗШ № 3 та Кременчуцької гімназії № 5 ім. Т. Г. Шевченка у зазначеному році вперше отримали максимальну кількість балів (200) на тестуваннях, та ще й із двох предметів.

В області порівняно з 2013 р. зросла кількість випускників, нагороджених золотою та срібною медалями, що, однак, не свідчить про підвищення якості навчальних досягнень випускників. Так, 2013 р. нагороджені медалями становили 10,2 % загальної кількості випускників, а 2014 р. – 11,8 % (це третій показник по Україні). При цьому у 2014 р. середній бал сертифіката випускників, нагороджених медалями, із певних предметів становив 172,7 (рейтингове місце – 20 по Україні). Найкращі показники виявили випускники-медалісти Лохвицького району (184,7), м. Миргорода (177,3), Оржицького району (176,9), м. Полтави (176,5), Пирятинського району (176,2). Найнижчий середній бал сертифіката – у медалістів Шишацького (169,0), Глобинського (166,9), Кременчуцького (165,6) районів [7].

Висновки

Результати ЗНО-2014 свідчать про зниження рівня навчальних досягнень вступників у ВНЗ – випускників закладів системи загальної середньої освіти Полтавської області у 2014 р. порівняно з минулим роком і середнім показником по Україні.

Частка абітурієнтів області, які отримали високі бали (180 і більше), нижча за середню по Україні з усіх предметів, крім всесвітньої історії та світової літератури. Водночас частка випускників, які виявили знання початкового рівня, не набрали 124 бали і не змогли вступити у ВНЗ, вищий за середній по Україні з усіх предметів, крім біології, російської мови, а з історії України перебуває на рівні середнього загальноукраїнського показника. Це, звичайно, призвело до погіршення рейтингового місця Полтавської області на загальноукраїнському тлі. Спільне завдання, над яким слід працювати учням і педагогам області, – спрямувати зусилля на покращення результатів ЗНО-2015.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.09.2013 р. № 1258 “Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2014 році” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zno-kharkiv.org.ua/docs/za-2014-rk.php>.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.11.2013 р. № 1597 “Про затвердження Календарного плану підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2014 році” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zno-kharkiv.org.ua/docs/za-2014-rk.php>.

3. «План спільних дій Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти та Департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації з підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2014 року у Полтавській області від 12.12.2013 р.» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poiipro.pl.ua/>

4. Офіційний звіт про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2014 році (Том 1) // Звіти ЗНО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua> (http://testportal.gov.ua/files/reports/Report2014_Tom_1.pdf)

5. Офіційний звіт про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2014 році (Том 2) // Звіти ЗНО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua> (http://testportal.gov.ua/files/reports/Report2014_Tom_2.pdf)

6. Офіційний звіт про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів у 2013 році // Звіти ЗНО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua> (<http://testportal.gov.ua/files/reports/Report2013.pdf>)

7. Порівняння результатів вимірювання навчальних досягнень, отриманих шляхом стандартизованого рейтингового та суб'єктивного критеріального оцінювань випускників навчальних закладів 2014 року, нагороджених золотою (срібною) медаллю // Звіти ЗНО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua> (http://testportal.gov.ua/files/reports/Zvit_medals_2014.pdf)

8. Результати зовнішнього незалежного оцінювання – 2014. Регіональні дані // Звіти ЗНО [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <http://testportal.gov.ua> (<http://testportal.gov.ua/reports>)

9. Сайт Українського центру оцінювання якості освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.testportal.gov.ua

10. Сайт Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zno-kharkiv.org.ua

Цитувати: Кравченко Т. О. Підсумки ЗНО у Полтавській області у 2014 р. / Т. О. Кравченко, О. О. Одарюк // Постметодика. – 2014. – № 3. – С. 56–60.

© Т. О. Кравченко, О. О. Одарюк, 2014. Стаття надійшла в редакцію 1. 11.2014. ■